

Jąkanie rozwojowe. Jak odróżnić rozwojową niepłynność mówienia od jąkania.

Dzieci bardzo często zaczynają się jąkać w okresie intensywnego rozwoju mowy, a więc pomiędzy drugim a piątym rokiem życia. Jest to zjawisko całkiem naturalne. Kłopoty z płynnym mówieniem najczęściej bezpowrotnie mijają.

Mowa, choć opanowywana jest spontanicznie, niektórym dzieciom może sprawić kłopot. O jąkaniu rozwojowym, nazywanym również fizjologicznym, mówimy wtedy, gdy dziecko które do tej pory mówiło płynnie, zaczyna powtarzać pierwszą głoskę, sylabę lub nawet cały wyraz. Mowa dziecka może przypominać typowe jąkanie, jednak jąkanie rozwojowe jest całkowicie innym zaburzeniem płynności mowy i wobec takich dzieci, z punktu widzenia medycznego, postępuje się zupełnie inaczej.

Skąd ten problem?

W okresie intensywnego rozwoju mowy u dziecka, maluch często chce powiedzieć więcej niż jest w stanie. Po prostu jego zasób słownictwa jest jeszcze zbyt ubogi w stosunku do tego co dziecko chciałoby wyrazić. A przecież maluszek w tym wieku bardzo chce się dzielić swoimi emocjami i wrażeniami. Pragnie opowiadać o tym co zobaczył, usłyszał, co mu się udało zrobić. Poza tym bardzo często mowa u przedszkolaka nie nadąża za jego myślami. Jąkanie rozwojowe częściej pojawia się u dzieci wrażliwych i nadpobudliwych.

Co należy robić?

Problemy z brakiem płynności mowy zazwyczaj mijają same. Problem najczęściej nie wymaga posyłania dziecka do logopedy. Jednak w przypadku gdy dziecko z biegiem czasu jąka się coraz bardziej a na jego twarzy pojawiają się tiki czy nerwowe ruchy, warto porozmawiać ze specjalistą. Zawsze bowiem lepiej wyjaśniać wszelkie wątpliwości. Jeśli dziecko ma problemy z płynną mową, rodzic powinien wykazać się odpowiednią postawą. Przede wszystkim:

- należy uzbroić się w cierpliwość i wyrozumiałość,
- nie należy uświadamiać dziecku, że się jąka; rodzic powinien zapanować nad swoimi emocjami tak, aby dziecko nie widziało że się martwi,
- należy zadbać o odpowiednią atmosferę w domu; kłótnie i awantury mogą nasilić problem,
- kiedy rozmawiasz z dzieckiem, słuchaj go uważnie,
- nie kończ rozpoczętych przez niego zdań,
- nie pospieszaj i nie pokazuj, jak dziecko powinno mówić,
- mów do niego wyraźnie, w normalnym tempie,
- używaj prostych i zrozumiałych dla niego słów,
- nie zmuszaj do publicznych wystąpień czy deklamacji,
- dużo śpiewajcie, jąkanie zazwyczaj zanika podczas śpiewania piosenek,
- podczas zabaw, podczas których będziecie szeptać, jąkanie powinno ustępować,
- nie pozwalajmy też, by inni ludzie zwracali malcowi uwagę lub pouczali go, jak powinien mówić,
- pamiętajmy, że dziecko uczy się poprawnej mowy naśladowując nas – dlatego mówmy do niego wyraźnie i spokojnie.

Jak odróżnić rozwojową niepłynność mówienia od jąkania?

Rozwojowa niepłynność mówienia jest niespastyczną formą niepłynności (nieskurczową). Dziecko powtarza sylaby, wyrazy, w jego mowie występują pauzy nienapięte, rewizje, czasami niespastyczne przeciąganie głosek. Niepłynności pojawiają się najczęściej na początku wypowiedzi lub na przejściu od jednego jej członu do drugiego. Przeważnie niepłynnie wymawiane są przyimki i spójniki.

Inaczej w przypadku jąkania wczesnodziecięcego – nie płynność stanowi kombinację niepłynności spastycznej i niespastycznej, dominującymi objawami są: przeciąganie, bloki, pauzy napięte, powtarzanie sylab, głosek, nierytmiczne wymawianie głosek.

Rodzice czują się uspokojeni – ich dziecko nie jąka się, tylko zacina. Niestety tak nie jest. W przypadku jąkania niepłynności pojawiają się w każdym miejscu wypowiedzi, często występują ich zlepki.

Jeśli chodzi o świadomość zaburzenia i lęk przed mówieniem, to nie występuje ono u dzieci z rozwojową niepłynnością mówienia. U dzieci z jąkaniem wczesnodziecięcym jest odwrotnie – często zdają sobie sprawę z zaburzenia swojego mówienia, a logo fobia rozwija się u nich stopniowo.

Okolo 5. roku życia, częstotliwość występowania objawów rozwojowej niepłynności mówienia zmniejsza się, a częstotliwość występowania symptomów jąkania wczesnodziecięcego wykazuje tendencję zwyżkową. Jednym słowem rozwojowa niepłynność mówienia kończy się w zasadzie przed rozpoczęciem nauki szkolnej, podczas gdy jąkanie wczesnodziecięce rozwija się nadal.

Wizyta u logopedy

Jeśli chodzi o metody pozwalające sprawdzić, czy i jak maluch się jąka, najprościej jest udać się do specjalisty (logopedy). Przed taką wizytą należałoby przeprowadzić dokładną obserwację dziecka:

- kiedy najbardziej się jąka (konkretne sytuacje),
- jak to wygląda,
- przy jakich wyrazach,
- jak sobie z tym radzi - czy się denerwuje, wpada w złość, zamyka się w sobie,
- ważne są też informacje na temat rozwoju mowy dziecka.

Natomiast odpowiednie testy i ich interpretacji dokonuje logopeda, on też zaleca odpowiednie ćwiczenia korekcyjne.

Opracowała: Krystyna Stefanicka - logopeda

Bibliografia:

M. Chęć, „Jąkanie-diagnoza, terapia”
Z. Tarkowski, „Jąkanie wczesnodziecięce”
Z. Tarkowski, „Jąkanie”